

Stanovisko Nejvyššího soudu SSR ze dne 30.11.1970, sp. zn. Tpj 28/70-IV

Číslo: 20/1971

Právní věta: II. Ustanovenie § 2 písm. d) Zákona o přečinoch je v pomere špeciálnosti k ustanoveniu § 2 písm. c) cit. zákona. Nemožno preto nedovolené obchodovanie s predmetmi potreby považovať za inú zárobkovú činnosť podľa ustanovenia § 2 písm. c) zákona č. 150/1969 Zb.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 30.11.1970

Spisová značka: Tpj 28/70-IV

Číslo rozhodnutí: 20

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Stanovisko

Hesla: Přechiny

Předpisy: 150/1969 Sb. § 2 písm. c
§ 2 písm. d

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 20/1971 sb. rozh.

I. Obstarávanie alebo hromadenie predmetov potreby s úmyslom so ziskom predávať ich je prečin podľa § 2 písm. d) zákona č. 150/1969 Zb. V pojme cit. prečinu je obsiahnutá aj skutočnosť, že páchatel' obstarané alebo nahromadené veci predáva, bez ohľadu na to, či tak robí so ziskom alebo so stratou.

II. Ustanovenie § 2 písm. d) Zákona o přečinoch je v pomere špeciálnosti k ustanoveniu § 2 písm. c) cit. zákona. Nemožno preto nedovolené obchodovanie s predmetmi potreby považovať za „inú zárobkovú činnosť“ podľa ustanovenia § 2 písm. c) zákona č. 150/1969 Zb.

III. Predaj predmetov potreby, ktoré občan nadobudol (nahromadil) bez špekulačného úmyslu - pokiaľ nejde o veci uvedené v § 2 písm. g) zákona č. 150/1969 Zb. - je zásadne úkonom podľa Občianskeho zákonníka. Ak sa takýto predaj uskutočňuje v rozpore s ustanovením vyhlášky č. 13/1968 Zb., môže byť páchatel' postihnutý v konaní podľa zákona č. 60/1961 Zb.

(Stanovisko trestného kolégia Najvyššieho súdu SSR z 30. 11. 1970, č. [Tpj 28/70-IV.](#))

Odôvodnenie:

Najvyšší súd SSR zistil, že niektoré súdy v súvislosti s ustanoveniami § 2 Zákona o přečinoch nediferencujú dostatočne medzi prečinom podľa § 2 písm. c) a prečinom podľa § 2 písm. d) zákona č.

150/1969 Zb. Stáva sa tak obvykle v prípadoch, a že páchatel ponúka vlastné veci neznámym chodcom na verejných priestranstvách, prípadne za účelom ich predaje vchádza do cudzích bytov. Ide pritom niekedy aj o veci, ktoré predávajúci nenadobudol so špekulačným úmyslom. Niekedy súdy takúto činnosť podriaďujú pod ustanovenie § 2 písm. d) Zákona o prečinoch, inokedy ju postihujú ako „inú zárobkovú činnosť“ a podriaďujú ju pod ustanovenie § 2 písm. c) Zákona o prečinoch.

V záujme zjednotenia výkladu v otázke používania ustanovenia § 2 písm. c) a d) zákona č. 150/1969 Zb. trestné kolégium Najvyššieho súdu SSR vydáva toto stanovisko:

Predaj vecí, ktoré vlastník z akéhokoľvek dôvodu nepotrebuje pre seba, iným občanom, je z hľadiska trestného práva zásadne nezávadný. Na takýto úkon sa vzťahujú len ustanovenia Občianskeho zákonníka. Iba ak by išlo o veci vypočítané v § 2 písm. g) zákona č. 150/1969 Zb. a páchatel by ich ponúkal za prehnanú cenu, mohla by byť takýmto skutkom naplnená i skutková podstata prečinu podľa cit. ustanovenia.

Od nezávadného občianskoprávného úkonu treba odlišovať neoprávnenú obchodnú činnosť. Ide v nej o zárobkovú činnosť spočívajúcu v obstarávaní, resp. v hromadení vecí, ktoré páchatel nadobúda s úmyslom ďalej ich predať a tým dosahovať zisk z rozdielu medzi kúpnu a predajnou cenou. Pre takúto činnosť je spravidla charakteristická kúpa za účelom predaja (obchodovanie), nevylučujú sa však ani iné formy nadobúdania predmetov potreby za účelom ich predaja, napr. výrobou, zámenou a pod. Podľa § 2 písm. d) Zákona o prečinoch je trestné už nadobúdanie vecí so špekulačným úmyslom. Pritom je zásadne irelevantné, či páchatel dosiahol zisk alebo na obchod doplatil, prípadne že nadobudnuté veci nepredal vôbec.

Je teda prečin podľa § 2 písm. d) zákona č. 150/1969 Zb. dokonaný už obstarávaním či hromadením predmetov potreby. Z toho však nevyplýva, že ich predaj zakladá inú, na § 2 písm. d) Zákona o prečinoch nezávislú formu trestnej činnosti. Naopak, predaj predmetov potreby tvorí ako pohnútku páchatelovej činnosti podstatu špekulačného úmyslu a jeho realizáciou je prečin podľa § 2 písm. d) zákona č. 150/1969 Zb. i dokončený. Preto v pojme prečinu podľa § 2 písm. d) cit. zákona je obsiahnutá i skutočnosť, že páchatel obstarané alebo nahromadené veci aj predáva.

Činnosť postihovaná podľa § 2 písm. d) zákona č. 150/1969 Zb. je zárobkovou činnosťou osobitného druhu. Pre naplnenie skutkovej podstaty tohto prečinu zákon nevyžaduje ďalšie podmienky, akými sú sústavnosť, resp. pohnútku získať trvalejší zdroj príjmov. Splnenie i takýchto ďalších podmienok bude spravidla spojené s väčším rozsahom páchatelovej činnosti a tým môže prerásť na závažnejšiu deliktuálnu formu, na trestný čin špekulácie podľa § 117 Tr. zák. Preto zákonná skutková podstata prečinu podľa § 2 písm. d) zákona č. 150/1969 Zb. je v pomere špeciálnosti k zákonnej skutkovej podstate prečinu podľa § 2 písm. c) toho istého zákona. Z toho ďalej vyplýva, že neoprávnená obchodná činnosť nemôže byť posudzovaná ako „iná zárobková činnosť“ v zmysle § 2 písm. c) Zákona o prečinoch.

Zákon o prečinoch nevymedzuje bližšie v § 2 písm. c) pojem „iná zárobková činnosť“. Ak vylúčime z tohto pojmu „obchodnú činnosť“, t. j. predaj, zámenu predmetov potreby, resp. ich sprostredkovanie, spočíva „iná zárobková činnosť“, v podstate v pracovných úkonoch páchatela slúžiacich na výrobu predmetov potreby, na ich úpravu alebo opravu a na poskytovanie iných služieb, napr. povozníckych, v doprave osôb a pod. Nakoľko pojem „obchodná činnosť“, je vymedzený veľmi úzko, môžu pri rozlišovaní medzi prečinom podľa § 2 písm. c) a prečinom podľa § 2 písm. d) zákona č. 150/1969 Zb. vzniknúť ťažkosti len výnimočne. Bude tomu tak v podstate len v prípadoch, ak páchatel spolu s prácou dodáva aj materiál (napr. pri neoprávnenej krajčírskej činnosti páchatel predáva hotové obleky z látky, ktorú si na tento účel obstaral). Aj v týchto prípadoch základným kritériom pre rozlíšenie oboch prečinov je rozhodnutie otázky, v čom spočíva podstata páchatelovej činnosti, t. j. či v podstate išlo o pracovnú činnosť alebo o predaj predmetov potreby. Nemožno však vylúčiť

spáchanie oboch prečinov v súbehu (napr. pri spracovaní surovín, ktoré si páchatel' obstaráva síce za účelom spracovania, no aj preto, aby spracované hotové výrobky výhodne predával).

Hoci je predaj vlastných vecí medzi občanmi upravený iba občianským právom, neznamená to, že z hľadiska trestného práva je irelevantné, akou formou sa takýto úkon uskutočňuje. Podľa § 6 ods. 3 vyhlášky č. 13/1968 Zb. je zakázaný podomový obchod. Za podomový obchod nemožno však považovať len ponúkanie vecí na kúpu občanom v bytoch, ale aj iné obdobné formy predaja na verejných priestranstvách (predovšetkým na uliciach), pričom predávajúci za tým účelom oslovuje jemu neznámych okoloidúcich chodcov. Rovnako nie je irelevantné – ak ide o predaj tovaru občanmi – či takýto tovar predávajúci neponúka v rozpore s ustanovením § 6 ods. 1 a 2 cit. vyhlášky (predaj tovaru z vlastnej poľnohospodárskej produkcie a lesných plodov je totiž obmedzený všeobecne záväznými predpismi), alebo či veci po domácky vyrábané alebo spracúvané pre vlastnú potrebu občan neponúka na kúpu bez potrebného povolenia miestneho (mestského) národného výboru. V týchto prípadoch – ak nepôjde o predaj vecí nadobudnutých so špekulačným úmyslom – mohol by byť čin postihnutý len ako priestupok podľa § 6 zákona č. 60/1961 Zb.